

NK ČR Františce Sokolové, která se jako jedna z mála v minulosti zabývala Skorinou a přes svůj vysoký věk se dostavila na vernisáž.

Knihy vytištěné Františkem Skorinou před 500 lety v Praze se vyznačují vysoce kvalitním výtvarným aparátem. Umělecká hodnota jeho tisků byla inspirací k tomu, aby výstavu doprovodila díla soudobého moderního výtvarníka Eugena Ivanova. Záměrem bylo připomenout potenciál umělecko-řemeslného zázemí, který v letech 1517–1520 v Praze neváhal využít právě František Skorina. Nedílnou součástí vernisáže se tak stal pětidílný cyklus akvarelů z dílny tohoto v Praze působícího malíře *франциска скорина*: азъ – вѣдн – глаголь – добро – есть. Pentaptych ukázal nekonvenční způsob ztvárnění života i díla ruténského vzdělance a otevřel novou etapu v dějinách uměleckého ztvárnění Skorinovy podoby. Portrét „František Skorina bez vousů“ se stal logem pražských oslav tohoto významného jubilea a poté se přesunul i do Litvy a Běloruska.

ILJA LEMEŠKIN

■ Knižní kultura 19. století (Jindřichův Hradec, 20.–21. 9. 2017)

Muzeum Jindřichohradecka uspořádalo ve dnech 20. a 21. září 2017 za podpory Národního muzea a Metodického centra pro knižní kulturu a literární muzea při Památníku národního písemnictví odbornou konferenci věnovanou vývoji knižní kultury v 19. století. Konference se konala u příležitosti 220. výročí založení největší mimopražské tiskárny 19. století – Landfrasovy tiskárny v Jindřichově Hradci, a volně navazovala na konferenci „Tiskárny a tisky 19. století“, kterou Muzeum Jindřichohradecka uspořádalo v roce 1997. Pořadatelé si vytkli za cíl pojmut problematiku knižní kultury 19. století v co

největší šíři a přitom rozvíjet mezioborovou spolupráci i spolupráci pamětových, akademických i vědeckých institucí, což se příznivě promítlo jak do pestré skladby jednotlivých příspěvků, tak i do různorodé institucionální příslušnosti jejich autorů.

Příspěvky z konference budou publikovány v příštím roce ve Sborníku Národního muzea v Praze, řada C – Literární historie, č. 3–4.

HANA BERÁNKOVÁ

Program konference

- *Předehra k přechodu od exklusivního k masovému čtení v Čechách* – Claire Madl
- „*Tištěná média*“ a 19. století – Martin Sekera
- *České evangelické tisky toleranční doby (1781–1861)* – Zdeněk R. Nešpor
- *Kalendáře jako ekonomická páteř venkovských knihtiskáren?* – Michael Wögerbauer
- *Miesto a význam knižnej kultúry v aktivitách českého slovakofilského hnutia v 19. storočí* – Naděžda Juriščinová
- *Knihnosičství na Litvě v 2. polovině 19. století a jeho přínos k vytvoření moderního litevského národa* – Jindřich Čeladín
- „*Tvorba rukopisů za honorář nemůže být považována za dostatečný způsob k uživení rodiny*“. Václav Rodomil Kramerius ve střetech s regulací knižního trhu – Petr Piša
- *Ž periferie do centra. Révaiovci, rodina knihkupcov a vydavateľov* – Patrik Derfiňák
- *Provoz pražského nakladatelství a tiskárny Františka Šimáčka (1834–1885)* – Pavel Muchka
- *Nakladatelství Jana Otty 1871–1916* – Svatoopluk Herc
- *Olomoucký knihkupec a nakladatel Eduard Hökel* – Petra Kubíčková
- *Novinová a časopisecká produkce knihkupce a nakladatele Eduarda Hökela* – Lubomír Novotný
- *První brněnské litografické dílny a počátky litografie na Moravě* – Lucie Heilandová
- *Časopisecká ilustrace – doprovod i konkurent textu* – Markéta Dlábková
- *Typografie Landfrasovy tiskárny* – Jan Solpera
- *Litografie v naučné literatuře 19. století* – Jana Vránková
- *Viněty v českých knižních kalendářích* – Zdeňka Bosáková
- *Mimopražské tisky ilustrované rodinami Balzerů a Rybičků* – Jan Štefan

- *České kuchařské knihy a jejich ilustrace v kontextu knižní kultury „dlouhého“ 19. století* – Miroslav Kouba
- *Kovové vazby 19. století* – Radomír Slovík, Hana Slovík-Vávrová
- *Osobní knihovny Národního muzea – cenný zdroj informací k dějinám knižní kultury 19. a počátku 20. století* – Jaroslava Kašparová
- *Pražská měšťanská knihovna 19. století v dobovém kulturním a společenském kontextu* – Monika Vlasáková
- *Knihy v měšťanských domácnostech na moravsko-slezském pomezí na počátku 19. století* – Lenka Nováková
- *Čtenářství v Sobotce v polovině 19. století – čtenáři a majitelé knihoven* – Karol Bílek
- *Budovanie knižného fondu spolku Detvan v Prahe do konca 19. storočia* – Lukáš Hedmeg
- *Školní knihovny v 19. století: kontrola, podpora a znovu kontrola* – Marta Konířová
- *Významné českobudějovické tiskárny 19. a počátku 20. století* – Helena Stejskalová
- *Jindřichův Hradec a rodina tiskařů Landfrasů* – František Fürbach
- *Produkce Landfrasovy tiskárny a nakladatelství v 19. století* – Štěpánka Běhalová
- *Ž pozůstalosti Landfrasovy tiskárny v jindřichohradeckém archivu. Zrcadlo doby v rodinné korespondenci* – Helena Hálová
- *Účetní knihy žinkovy knihařské dílny jako specifický pramen pro studium knihvazačství v první polovině 19. století* – Vlastimil Kolda
- *Propagace poutních míst kramářskou písní na Moravě v 1. polovině 19. století* – Monika Szturcová, Jakub Ivánek
- *Mariazell ve světle poutní tištěné produkce 19. století* – Markéta Holubová

■ **Má a umí bibliograf pracovat s knihami? Několik poznámek ke kurzu *Teaching bibliography* (Institut de l'histoire du livre, Lyon 26.–29. 6. 2017)**

Schopnost vytvořit kvalitní prezentaci tištěného média, která by zohlednila nej-různější aspekty vzácného artefaktu a zároveň by vyšla vstříc zájmům a profesnímu zaměření cílového publika, patří k očekávaným dovednostem knihovnědce i bibliografa v 21. století. V letošním roce proto

organizátoři tradiční letní školy knihovědných studií pořádané lyonským Institutem de l'histoire du livre rozšířili svou nabídku o praktický kurz *Teaching bibliography*. Pedagogicky zaměřený kurz byl v letošním roce nabízen vůbec poprvé. Jeho vyučujícím byl Neil Harris, profesor knihovnědy a bibliografie na univerzitě v Udine, který v minulých letech v Lyonu vedl kurzy věnované italské renesanční knize, analytické bibliografii¹ nebo papíru a filigránům.²

Především díky své dlouholeté pedagogické praxi si byl přednášející dobře vědom úskalí, na něž narážejí ti, kdo pracují s knihami – nejen knihovnědci, bibliografové, historikové, uměnovědci, lingvisté, editoři, ale obecněji kurátoři sbírek, knihovníci nebo vyučující. Ti totiž často nahlízejí předmět svého zkoumání z velmi úzkého pohledu vlastní specializace, aniž by jej zařadili do kontextu anebo zohlednili důležité výsledky badatelů z příbuzných oborů. Cílem tohoto čtyřdenního kurzu bylo podpořit schopnost dospět na základě analýzy detailů k obecnějšímu náhledu a přesáhnout pouhou popisností právě pozorováním knihy z různých perspektiv zároveň.

Během jednotlivých výukových lekcí výhradně prakticky zaměřeného kurzu účastníci představovali předem vybrané knihy z různých hledisek. Vždy však museli svou prezentaci přizpůsobit zadání, tedy vysvětlit určitý specifický problém (např. zvláštnosti v typografii, variantní vydání, vazba, různé opravy tiskařských chyb) a zohlednit různorodé publikum.

¹ Syllabus kurzu *Analytical Bibliography. An Alternative Prospectus* ke stažení na <<http://ihl.enssib.fr/analytical-bibliography-an-alternative-prospectus>> [12. 10. 2017]

² Syllabus kurzu *Paper and Watermarks as Bibliographical evidence* ke stažení na <http://ihl.enssib.fr/sites/ihl.enssib.fr/files/documents/Harris_Paper%20and%20Watermarks_2017.pdf> [12. 10. 2017]